

V království Provensálských Alp, jejichž ostré zasněžené vrcholky se tyčí k obloze, můžete navštívit skutečné oázy přírodních krás, jakými jsou například Parc National du Mercantour nebo Gorges du Verdon.

Provensálské Alpy

Úvod a mapa **188–189**

Parc National du Mercantour
190–193

Gorges du Verdon **194–195**

Projížďka po Gorges du Verdon
196–197

Moustiers-Ste-Marie **198–199**

Plateau de Valensole **199**

Levandulový kraj **200–201**

Další zajímavá místa

v provensálských Alpách **202**

Hotely a restaurace **225–226**

Levandule s pšeničnými
klasy

Ovce se pasou na Col d'Allos v srdci jižních Alp.

Typická provensálská vesnice Castellane na východním okraji kaňonu je se svým náměstím, kavárnami a hezkými domy hřejivých barev oblíbenou zastávkou turistů.

Moustiers-Ste-Marie na západní straně se během staletí proslavilo výrobou

fajánse. Téměř v každém obchodě si můžete zakoupit toto krásné porcelánové nádobí v různé kvalitě.

Odtud na západ se rozkládá náhorní rovina Valensole se středověkými vesnicemi, zalesněnými kopci a samozřejmě levandulovými poli. V červnu a červenci, kdy vše kvete, je celá krajina zbarvena do modra, a když pak začne sklizeň, vzduch se naplní typickou pronikavou vůní. ■

Levandulové slavnosti

V období sklizně levandule se hry, soutěže, hudební představení, jízdy na alegorických vozech a dokonce i jízdy točily kolem levandule. Nejvýznamnější oslavy levandule se konají v následujících městech a vesnicích:

- Digne-les-Bains:** začátek srpna
- Esparron-sur-Verdon:** polovina srpna
- Ferrassière:** konec června
- Riez:** druhá polovina července
- Sault:** polovina srpna
- Valensole:** konec července
- Valréas:** začátek srpna
- Volvent:** začátek srpna ■

Parc National du Mercantour

 188 D3

Informace pro návštěvníky

- Administrativní centrum, 23 rue d'Italie, Nice
- 04 93 16 78 88
- www.parc-mercantour.com

INFORMAČNÍ CENTRA PRO NÁVŠTĚVNÍKY

Breil-sur-Roya

- 17 place Bianchéri
- 04 93 04 99 76

Sospel

- 19 ave. Jean Medecin
- 04 93 04 15 80

Tende

- Ave. du 16 Septembre 1947
- 04 93 04 73 71

St-Martin-de-

Vésubie

- Place Félix Faure, St-Martin-de-Vésubie
- 04 93 03 60 00

Bureau des

Guides du

Mercantour

- Place du Marché, St-Martin-de-Vésubie
- 04 93 03 31 32

Na protější straně:

St-Martin-de-Vésubie je oblíbeným centrem horolezců od 19. století.

Parc National du Mercantour

VYSOKO V HORÁCH ZA MENTONEM A NICE, JEN 40 KM OD moře se rozkládá Národní park Mercantour, který patří k největším provensálským pokladům. V tomto alpském království, které se táhne přes sedm údolí a pokrývá území o rozloze téměř 70 000 hektarů, vás uchvátí úžasné scenérie: divoké kaňony, olivové háje, louky poseté liliemi, ledovcová jezera u úpatí rozeklaných skalnatých vrcholků a smaragdově zelené řeky, které se řítí úzkými roklemi. Dnes zde roste kolem 2 000 různých druhů flóry, z nichž některé nerostou nikde jinde na světě. Z bohaté fauny jmenujme alespoň plachého kozorožce, kamzíky a vlky. Skutečným pokladem pro archeology je Vallée des Merveilles, kde se na stěnách v jeskyních nacházejí tisíce rytin z doby bronzové. A zde seznam pokladů zdaleka nekončí.

Park byl založen v roce 1979 a je jedním ze sedmi francouzských národních parků. Na východě hraničí s italským národním parkem Parco Naturale Alpi Marittime, takže tyto dva parky dohromady vytvářejí obrovské chráněné území v srdci přímořských Alp.

Díky tomu, že se park nachází na hranicích středomořské a alpské klimatické oblasti, zahrnuje nesmírné množství druhů zvířat. K nejběžnějším patří lasice, svišti, kanci a lišky. Vlci se sem vrátili po padesáti letech z Itálie. Žije zde šest druhů kopytníků. Mezi nejznámější patří hbitý, s jistotou se pohybující kamzík, malá antilopa, která dokáže vyskočit až do výšky dvou metrů a do dálky až šest metrů, muflon, který sem byl v roce 1950 převezen z Korsiky jako lovné zvíře, a kozoroh s velkými zahnutými rohy.

Na obloze můžete spatřit orly skalní, sokoly i supy (včetně orlosupa bradatého) s rozpětím křídel až tři metry.

Stejně neuvěřitelná je i rozmanitost flóry. Je to jediné místo ve Francii, kde můžete cestovat ze středomořské biosféry až do alpské a pozorovat veškerou

flóru mezi těmito dvěma oblastmi: od levandule a olivových stromů ve výšce do 700 m, přes jehličnaté stromy, např. norský smrk nebo norskou borovici, ve výšce od 700 do 1 500 m a modřínů (nad 1 500 m) až po rhododendrony, alpskou travu a lišejnky ve výšce nad 2 500 m.

Ze 4 200 známých druhů rostlin ve Francii se 2 000 nachází zde. Z nich 200 je považováno za vzácné a 30 neroste nikde jinde na světě. Například *saxifraga florulenta moretti* neboli lomikámen, který kvete pouze jednou za deset let, roste pouze tady ve výšce od 2 500 do 3 000 m. Bodlák Bérard patří mezi třetihorní rostliny, které se přizpůsobily chladnějšímu podnebí. Roste zde však například i asijská lilie, jejíž semena sem přinesly větry nebo ptáci.

Je zde velký výběr sportovních aktivit: pěší turistika, horská cyklistika, průzkum jeskyní, kanoistika, rafting, jízda na kajaku, paragliding a v zimě samozřejmě lyžování. A to zdaleka není všechno. Můžete se také zúčastnit prohlídky archeologických nalezišť s průvodcem, večerního pozorování dravců, atd. Veškeré informace o těchto

Isola 2000 Chalet d'Acceuil

☎ 04 93 23 15 15
www.isola2000.com

aktivitách získáte v některém z návštěvních center parku – Maisons du Parc.

Od jihu pravděpodobně přijedete do parku z Mentonu (přes Sospel) nebo z Nice (údolím Vallée de la Vésubie nebo Vallée de la Tinée).

VALLÉE DE LA ROYA

Jedním z nejkrásnějších údolí parku je Vallée de la Roya, které Francie získala v roce 1947. Do té doby patřilo údolí Itálii a v 19. století sem jezdíval na lov italský král Viktor Emanuel II. Na řece Roya

spojeno s pobřežím silnicí vedoucí přes město Sospel. Navštivte nádherný barokní kostel **Sancta-Maria-in-Albis** se stropem ozdobeným freskami a pozlacenými dekoracemi. Velkolepý oltářní obraz pochází z 12. století. Městem protéká bouřlivá řeka Roya a tak není divu, že Breil je centrem kajakářů a raftařů.

Z Breil vede na sever silnice N204 podél řeky Royi kaňonem **Gorges de Saorge** až k nádherné vesnici **Saorge**. Malé hranaté domky se tisknou k útesu. Jediná přístupová cesta do vesnice vede ze zadu z vesnice Fontan. Na jižním okraji vesnice navštivte klášter Couvent **des Franciscains** (tel. 04 93 04 55 55, zavřeno v úterý od dubna do října, €) a krásný barokní kostel s křížovou chodbou, kterou zdobí fresky z 18. století, na nichž jsou scény ze života sv. Františka.

Pokračujte dále na sever a alpským údolím **Gorges de Bergue** se dostanete až do vesnice **St-Dalmas-de-Tende**, která je vstupní bránou do údolí Vallée des Merveilles (viz dále). Přes malebnou vesnici La Brigue se dostanete do středověkého městečka **Tende**, kde si můžete prohlédnout trosky hradu, který kdysi patřil hrabatům z Tende. Navštivte také **Musée des Merveilles** (ave. du 16 Septembre 1947, Tende, tel. 04 93 04 32 50, zavřeno v úterý, dva týdny v březnu a dva týdny v listopadu, €), kde si můžete prohlédnout exponáty, diorámy i film o geologickém vývoji údolí i o archeologickém průzkumu. Jsou zde též vystaveny kopie starých rytin na stěnách skal v údolí.

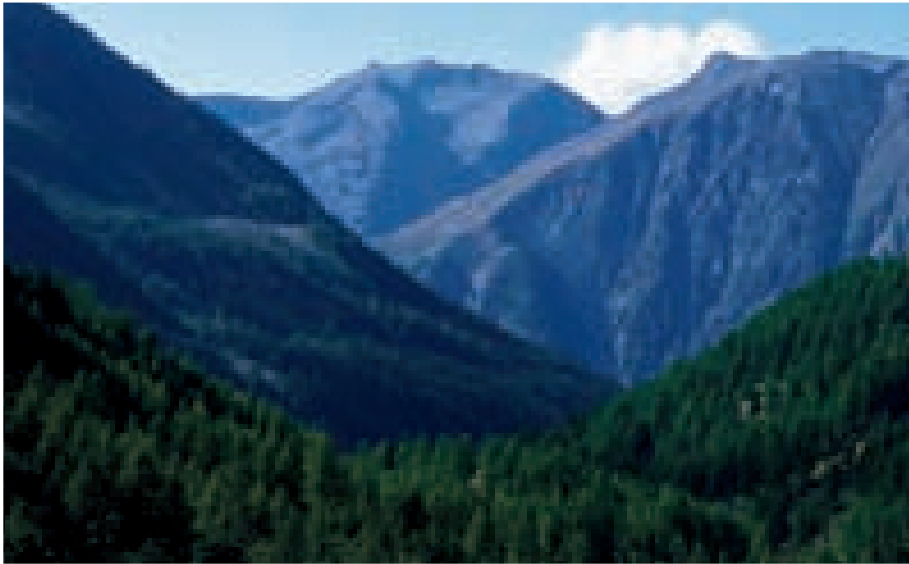
Presbytář františkánského kostela v Saorge

leží několik středověkých vesnic. **St-Dalmas-de-Tende** je bránou do legendami opředeného Vallée des Merveilles (Údolí zázraků).

V jižní části údolí leží **Breil-sur-Roya**, kouzelné horské město s atmosférou 17. a 18. století, které je

VALLÉE DES MERVEILLES

Pastýři se svými stády pravidelně putovali do Vallée des Merveilles již v době bronzové, mezi rokem 2800 a 1300 př. n. l. Zde vyryli do skalních stěn na úpatí Mont Bégo desítky tisíc obrazů. Můžeme zde

rozeznat nože, šípy a jiné zbraně i postavy podobné čarodějnicím, kterým se říká *orants*. Původní účel tohoto místa není znám, ale mnozí se domnívají, že se zde konaly náboženské rituály.

VALLÉE DE LA VÉSUBIE

Do Vallée de la Vésubie se dostanete z Nice po silnici D2565. Příroda zde není tak divoká jako v ostatních údolích, ale přesto se člověku při pohledu na krásné přírodní scenérie zatají dech. Hlavní přístupovou cestou do údolí, které se nachází na hranicích národního parku, je středověká vesnice **St-Martin-de-Vésubie**. V létě odtud můžete vyrážet na výlety, v zimě na lyže. Rozhodně si nenechte ujít nádherný výhled do údolí z náměstí place de la Frairie za kostelem.

VALLÉE DE LA TINÉE

V zimě se obyvatelé Nice vydávají po silnici D2205, která vede údolím Tinée, na svahy **Isola 2000**. Asi 18 km od svahů se nachází kouzelná středověká vesnice **Isola** s dláždě-

nými uličkami a kaplí sv. Anny. Na severozápad od Isoly leží vesnice **St-Étienne-de-Tinée**, odkud se v létě dají dělat dobrodružné výpravy na horu **Cime de la Bonette** (2 860 m n. m.).

VALLÉE DE L'UBAYE

Seďm horských průsmyků spojuje údolí Ubaye s okolním světem, včetně jednoho z nejvyšše položených evropských průsmyků **Col de Restefond-la-Bonnette** (2715 m n. m.). Jediným městem v tomto údolí je **Barcelonnette**, které v roce 1231 založil barcelonský vévoda. Asi 5 000 obyvatel následovalo příklad bratrů Arnaudových, kteří v roce 1821 emigrovali do Mexika a založili textilní impérium. Po čase se někteří vrátili domů a postavili si zde vily a farmářská stavení v mexickém stylu. Více se o zajímavých dějinách města dozvíte v **Musée de la Vallée** (10 ave. de la Libération, tel. 04 92 81 27 15, zavřeno v ne a po a od září do června dopoledne, €).

Vallée de l'Ubaye je velmi oblíbeným místem mezi raftaři. ■

Vallée de la Tinée

Vallée des Merveilles

Můžete se vydat na výlet i sami, ale jedná se o velmi namáhavý terén s prudkými výstupy, který zvládnou jen fyzicky zdatní jedinci. Z St-Dalmas-de-Tende se vydejte po D91 k Lac des Mesches a pak pokračujte pěšky nebo terénním autem, které musí být schváleno národním parkem. Můžete sem přijet také od Madone de Fenestre ve Vallée de la Vésubie na západě. Přespat můžete v některé z horských chat. Ti méně odvážní se mohou připojit k výpravě s průvodcem. Informujte se u Merveilles Gravures et Découvertes (10 montée del Fleurs, Tende, tel. 06 86 03 90 13). Půldenní i celodenní výlety se konají pravidelně od června do září. V nabídce jsou i projížďky terénním autem.

Gorges du Verdon

Parc Naturel

Régional du Verdon

188 B2–C2

BP 14, Domaine de
Valx, Moustiers-
-Ste-Marie

04 92 74 68 00

Moustiers-Ste-Marie

188 B2

informace pro návštěvníky

Place de l'église

04 92 74 67 84

www.ville-
moustiers-
-sainte-marie.fr

PŘÍMO NADPOZEMSKÁ KRÁSA SMARAGDOVĚ ZELENÉ řeky Verdon uchvátí každého hned při prvním pohledu. Její jméno znamená „zelený dar“, což je v tomto případě velmi výstižné. Kolem řeky se tyčí vápencové útesy – některé dosahují výšky až 700 m – které spolu tvoří největší evropský kaňon. Tato rajská zahrada, která je vzdálená jen asi hodinu cesty od Azurového pobřeží, přitom není zavalená davy turistů – možná proto, že sem vedou snad nejnebezpečnější silnice ve Francii. Sportovně založení návštěvníci budou zdejšími možnostmi nadšeni.

Nejkrásnější část cesty je neuvěřitelně klikatá silnice, která vede z **Moustiers-Ste-Marie** do **Castellane** (21 km). Obě města jsou ideálními základnami pro výlety do okolí: Castellane je útočištěm táborníků, zatímco Moustiers (viz str. 198) na-

bízí ubytování v hostincích. V obou městech najdete několik obchodů se sportovními potřebami.

Kaňon poskytoval lidem přístřeší již ve 2. století př. n. l., kdy se zde Ligurové ukryli před Římany. V 5. století žili v místních

jeskyních mniši jako poustevníci. V 19. století znali skrytá zákoutí kaňonu pouze dřevorubci, kteří se slaňovali do údolí z útesů a hledali zimostřázové pařezy na výrobu koulí pro pétanque. Prvním člověkem, který prozkoumal kaňon v celé jeho délce, byl Francouz Edouard Martel (1859–1938) během třídní expedice v roce 1905. Jeho skupina překonávala divoké proudy a plavila se mezi nebezpečnými skalisky, přičemž nikdo z nich neuměl plavat. U vyhlídky **Point Sublime** na pravém břehu řeky visí pamětní deska. Autem se sem dá jezdit až od roku 1948, kdy byla postavena silnice Corniche Sublime. V roce 1977 byl kaňon prohlášen přírodní rezervací. ■

Aktivity v kaňonu

Výlety po vodě (*randonée aquatique*) mohou zahrnovat i dobrodružné sjíždění vodopádů nebo pádlování peřejemi.

Bungee jumping

(*saut en élastique*)

Nejoblíbenější je Pont de l'Artuby, 182 m nad vodou. Místo patří k nejlepším v Evropě.

Průzkum kaňonu

Nejdříve s průvodcem vystoupíte a vyšplháte nahoru a pak se zase slaníte dolů.

Horolezectví

Na verdonských útesech existuje 933 různých horolezeckých tras. Nejslavnějším útesem je **Falais de l'Escales**, který je vysoký 300 m.

Turistika

Můžete projít téměř celý kaňon na délku po obtížné stezce GR4. Skuteční turisté musí absolvovat 14 km dlouhou **Martelovu stezku**, která zhruba vede místy, kudy procházel v roce 1905 Martel, a 5,5 km dlouhou **Imbutskou stezku**, která končí u Imbutu, kde řeka Verdon mizí ve skalách.

Jízda na raftech, kánoích nebo v kajacích

Během 30 km dlouhé cesty po vodě kaňonem absolvujete klesání o několik set metrů mezi skalními stěnami a přes peřeje, které mají příhodná jména, jako např. Niagara nebo Kyklopové. Překonávání peřejí III. a IV. třídy obtížnosti je pouze pro zkušené vodáky. Jinak se raději přidejte ke skupině s průvodcem.

Další aktivity

Jízda na koni, chytání pstruhů, let na rogalu, parasailing, let horkovzdušným balónem.

Informace

Zeptejte se v místních obchodech se sportovními potřebami nebo navštivte webové stránky www.provenceweb.fr. ■

Castellane

 188 C2

informace pro návštěvníky

 Office de Tourisme, rue Nationale
 04 92 83 61 14
www.castellane.org

La Palud-sur-Verdon

 188 C2

informace pro návštěvníky

 Syndicat d'Initiative, Le Château
 04 92 77 32 02

Aiguines

 188 C2

informace pro návštěvníky

 Office de Tourisme, ave. Tilleuls
 04 94 70 21 64

Na protější straně: Největší evropský kaňon s vysokými vápencovými útesy, nádhernými výhledy, ze kterých člověk dostává závrať (např. ze stezky Route des Crêtes na fotografii), a s mnoha možnostmi sportovního dobrodružství jistě nikoho nezklame.

Projížďka po Gorges du Verdon

Tato okružní cesta po kaňonu začíná v Moustiers-Ste-Marie a vede po pravém břehu (Rive Droite), po úžasné Route des Crêtes. Můžete si také zajet do Castellane (kde můžete také přespat) a pak se vrátit a pokračovat po levém břehu (Rive Gauche) po silnici příhodně nazvané Corniche Sublime (vznešená silnice). Po cestě můžete zastavit na několika místech s vyhlídkou (belvédères) a pokochat se nádhernou scenérií.

PRAVÝ BŘEH (SEVERNÍ)

Z hezkého města **Moustiers-Ste-Marie** ① (viz str. 198) se vydejte po silnici D952 k pravému břehu řeky Verdon. Z této úzké, klikaté silnice vysoko nad kaňonem, kde často chybí bezpečnostní svodidla, uvidíte v dálce jezero Lac de Ste-Croix a pak sjedete níž na okraj útesu, odkud hluboko pod sebou uvidíte řeku **Verdon** s mnoha raftaři.

Raftaři na řece Verdon

Pokračujte dál a po několika prudkých zatáčkách přijedete do **Belvédères de Mayreste** ②, kde můžete vystoupit na 150 m vysokou skálu, odkud se vám naskytne první celkový pohled na kaňon.

O něco dál stojí u silnice snack bar **Relais des Gorges**. Pak projedete rovinou s levandulovými poli a dostanete se do **La Palud-sur-Verdon** ③, které je jedním z hlavních středisek kaňonu.

Hned za městem odbočte na silnici D23 – **Route des Crêtes** ④. 23 km dlouhá silnice vede po okraji kaňonu, někdy je mezi vámi a dnem údolí (700 m pod vámi) pouze prázdný prostor. Všimněte si divokých koz a dravců, kteří se nechávají nést proudy teplého vzduchu.

Asi v polovině Route des Crêtes stojí **Refuge des Malines**, kde se můžete občerstvit a přitom se kochat pohledem do kaňonu (nejsou zde však toalety). Nedaleko odtud začíná populární **Martelova stezka**. Než vás okružní cesta přivede zpět k La Palud-sur-Verdon, naskytne se vám ještě několik krásných pohledů na kaňon.

V La Palud odbočte doprava na D952 (tenkrát ignorujte ukazatel Routes des Crêtes) a pokračujte lesem, kolem vyhlídkových míst do údolí a mezi loukami až do **Point Sublime** ⑤. Zaparkujte na vyhrazeném parkovišti a vystupte na kopec, odkud je nádherný pohled na skalní úžinu **Couloir Samson**, kterou se vstupuje do kaňonu. Za úžinou silnice prochází soutěskou **Clue de Carejuan**. O kus dál si můžete vybrat: buď budete pokračovat po D952 do Castellane, nebo přejedete most Pont de Soleils a vydáte se po D955 podél levého břehu.

LEVÝ BŘEH (JIŽNÍ)

Silnice D955 vede přes malou vesnici Soleils, z níž uvidíte v dálce na kopci triganský hrad s cimbuřím. Odbočte na silnici D90, která vás přivede až do středověkého města **Trigance** ⑥ s několika restauracemi. Jedna z nejlepších je na hradě.

Za městem se silnice vine mezi poli a lesy a na obzoru se tyčí hory. Odbočte na silnici D71 směrem na Aigiunies. Silnice vede dolů až do **Balcons de la Mescla** ⑦. Krátká pěšina vede k místu, odkud je vidět soutok řek Artuby a Verdonu. O něco dál po silnici jsou další vyhlídky a restaurace s barem **Le Relais des Balcons**.

Silnice se pak stáčí dolů k mostu **Pont de l'Artuby**, jenž se klene ve výšce 180 m nad řekou. Tento nejvyšší evropský most je velmi populární mezi vyznavači bungee jumpingu. O kousek dál jsou na samém okraji kaňonu krásná vyhlídková místa. Pokračujte dál až k **tunelu de Fayet** ⑧, odkud je opět nádherný výhled na řeku Verdon, 300 m pod vámi.

Silnice se vzdaluje od kaňonu a vede kolem **útesu Cavaliers**, za nímž za chvíli uvidíte **Hôtel Restaurant du Grand Canyon**, který z terasy nabízí úchvatný výhled na kaňon. Kousek za hotelem je pěšina, která vede až na dno kaňonu.

Silnice pak vede těsně kolem kaňonu s odpočívadly, kde je možné zastavit. U pramene **source de Vaumale** ⑩ si naplníte láhve osvěžující studenou vodou a pokračujte k nejvyššímu bodu silnice – více než 800 m nad řekou Verdon. V dále se trpíty tyrkysově zelená hladina umělého jezera Lac de Ste-Croix.

Silnice vede až do příjemného města **Aiguines** ⑩ s dlouhou tradicí výroby dřevěných hracích koulí. Městský hrad (v *soukromém*

- ▲ viz mapa oblasti str. 188
- ▼ Moustiers-Sté-Marie
- ↕ 80 km
- ⊕ celý den
- ▼ Moustiers-Sté-Marie

NESMÍTE VYNECHAT

- Route des Crêtes
- Point Sublime
- Tunnel de Fayet

vlastnictví) ze 17. století se čtyřmi věžemi pokrytými glazurovanými taškami postavil Balthazar de Gauthier.

Za městem vjedete do vodní říše divů kolem jezera **Lac de Ste-Croix** ⑪, kde si můžete vypůjčit všechno možné sportovní vybavení. Vykoupejte se a pokračujte po silnici D957 do Moustiers s poslední zastávkou u mostu **Pont de Galetas**, ze kterého můžete pozorovat, jak voda vytéká z jezera do řeky. ■

Moustiers-Ste-Marie

Trh

pátek

Moustiers- -Ste-Marie

188 B2

informace pro návštěvníky

Office de Tourisme,
Place de l'église

04 92 74 67 84

www.ville-
moustiers-sainte-
marie.fr

MOUSTIERS SE PROSLAVILO KRÁSNĚ MALOVANOU KERAMIKOU s cínicitou glazurou, která se nazývá fajáns. Každé historické muzeum v Provincii se může pochlubit nějakým vzorkem z doby největšího rozkvětu Moustiers mezi rokem 1689 a koncem 19. století, kdy zde talentovaní řemeslníci vyráběli krásné džbány, talíře a podšálky; některé z nich byly dokonce určeny pro samotného francouzského krále. Dnes v této prastaré tradici pokračuje asi dvacet hrnčířských dílen. Zboží se pak prodává v některém z malých obchůdků v často přelidněných uličkách. Moustiers však dodnes zůstává jednou z nejmalebnějších provensálských vesnic. Domy s červenými střechami jsou namačkány ve svahu a nad nimi se tyčí dva špičaté útesy, mezi kterými na laně visí zlatá hvězda.

Takto se malují vázy v Moustiers

Nikdo přesně neví, kdo tam tu hvězdu pověsil. Přímo pod ní stojí **Chapelle Notre-Dame-de-Beauvoir**. Tento malý románský kostel je zaklíněn mezi skalisky nad vesnicí. Podle legendy byl během křížáckých výprav ve Svaté zemi zajat rytíř Blacas d'Aups. Přisahal, že pokud se živ a zdrav vrátí do své rodné

vísky, pověsí mezi dva útesy řetěz, na který upevní hvězdu. Od té doby tam hvězda visí, a pokud spadla, vždy byla vrácena na své místo. Ve středověku se v kostelíku scházelo velké množství poutníků poté, co se rozneslo, že se zde dějí zázraky. Prudká, klikatá pěšina, kolem níž stojí 14 zastavení křížové cesty, vede z rue Bourgade až ke kostelu.

Malé uličky, které jsou určeny pouze pro pěší, přímo vyzývají k procházce. Prohlédněte si tmavě šedé domy a malá, květinami posetá náměstí. Je zde také mnoho fontán s tryskající vodou a přímo středem vesnice protéká horská bystřina. V asi třiceti obchodech si můžete zakoupit fajáns. Kvalita je různá a proto je dobré nejdříve navštívit několik obchodů a zboží si důkladně prohlédnout. Většina obchodníků prodává svou vlastní keramiku, kterou vyrobili ve svých dílnách za vesnicí.

Pokud vás keramika zaujala, navštivte malé **Musée de la Faïence** (Hôtel de Ville, tel. 04 92 74 61 64, zavřeno v úterý, v lednu a v sobotu a v neděli dopoledne) na začátku vesnice. Můžete se zde podívat na video (ve francouzštině) o výrobě fajánsu a prohlédnout si některé vzácné historické exponáty. V Moustiers si též můžete zakoupit výstroj potřebnou k průzkumu kaňonu Gorges du Verdon (viz str. 194–197). ■

Slavná fajáns z Moustiers

V roce 1668 prý jeden mnich z italské Faenzy prozradil tajemství porcelánové glazury Pierru Clérissovi z Moustiers. To navždy ovlivnilo zdejší hrnčířskou výrobu. Během válek o španělské dědictví došlo k hospodářskému úpadku a král Ludvík XIV. žádal šlechtu, aby roztavila své zlato a stříbro a pomohla tak financovat válku. Místo nádobí z drahých kovů doporučil používat fajáns z Moustiers. V té době se keramické dílny, které se dřívě soustředily spíše na nižší vrstvy, začaly orientovat na výrobu stolního nádobí s cínčitou glazurou. Nejdříve se používala pouze modrá a krémová glazura a zobrazovaly se především lovecké a biblické

scény. V 18. století se začaly malovat detailnější biblické a alegorické scény a o něco později se přidaly groteskní postavičky, trpaslíci, klauni a ptáci uprostřed bujné vegetace. Začaly se také používat nové barvy: červená, oranžová, purpurová, zelená i žlutá. V té době se vyrábělo více než deset miliónů dekorativních, praktických i náboženských předmětů. Avšak kvůli úpadku způsobenému francouzskou revolucí a po vyčerpání místních zásob jilu (nemluvě o anglickém kostním porcelánu) v roce 1874 vyhasla poslední pec. V roce 1927 však Marcel Provence vybudoval novou vypalovací pec a začala tak moderní éra výroby porcelánu v Moustiers. ■

Plateau de Valensole

Levandulová
potpourri

Pokud chcete v létě vidět nekonečná pole kvetoucí levandule, pak se vydejte na horkou a suchou náhorní plošinu **Valensole**. Kromě levandule zde můžete navštívit i několik krásně zachovalých historických vesnic.

Valensole je největším městem této oblasti a stojí na místě, kde se usadili již Římané. Projděte se středověkými uličkami v okolí **Église St-Blaise**.

Riez, které bylo kdysi centrem zpracování levandule, je typickým provensálským městem se středověkými branami, podloubími a úzkými uličkami. K nejvýznamnějším budovám patří renesanční **Hôtel de Mazan**. Na jižním okraji města stojí v poli čtyři žulové sloupy, které patrně byly součástí Apollónova chrámu z 1. století n. l. Naproti si můžete prohlédnout jedno z nejstarších baptisterií ve Francii (ze 6. století) s malým muzeem archeologických vykopávek.

V nedaleké vesnici **Allemagne-en-Provence** stojí renesanční zámek, který byl postaven ke konci 12. století a dodnes je obydlen (*tel. 04 92 77 46 78, zavřeno od listopadu do března, €€*). Je otevřen pro veřejnost. Název vesnice pochází z doby náboženských válek, kdy toto místo obléhal jeden německý baron. ■

Valensole

188 B2

Informace pro návštěvníky

Office de
Tourisme,
place Héros de la
Résistance

04 92 74 90 02

Levandulový kraj

Snad nic jiného necharakterizuje Provence tak dobře jako pronikavě silná vůně levandule a rozlehlá levandulová pole plná purpurových květů pod azurově modrou oblohou. Levandule je oblíbená nejen pro svou vůni, ale i pro své léčivé a uklidňující vlastnosti. Používali ji již Římané a její pěstování je velmi rozšířené dodnes.

Starí Římané používali levandulové květy k provonění svých oděvů a veřejných lázní. Ve skutečnosti název levandule pochází z latinského *lavare*, což znamená umývat. Antitoxické vlastnosti levandule znal již pontský král Mithridates, který z ní v 1. století př. n. l. připravoval známý lék proti hmyzím štípnutím, který se jmenoval *Thériaque*. Ve středověku, kdy mnozí věřili, že mor se šíří výparů, se levandulové květy rozhazovaly po zemi, pálily na ulicích a v nakažených domácnostech. Levandule se využívala i při léčbě spavé nemoci i proti vším, molům a štěnicím.

Popularita levandule zasáhla v 16. století i královské dvory, kde dvorská etiketa (alespoň podle Kateřiny Medicejské) vyžadovala, aby rukavice, kapesníky a paruky byly navoňené. Přestože divoká levandule roste po celé Provincii, pro další zpracování se začala pěstovat výhradně na plantážích. Až v 19. století se její pěstování rozšířilo po celé zemi.

ZPRACOVÁNÍ LEVANDULE

Levandule patří do čeledi hluchavkovitých, kam se také řadí tymián, saturejka, oregano a šalvěj. Na celém světě bylo popsáno asi 70 druhů a poddruhů levandule, z nichž v Provincii rostou pouze tři: *levandule lékařská*, která roste vysoko na skalnatém a suchém podloží; *levandule širokolistá*, která roste v nižších polohách a od levandule právě se liší širšími listy a početnějšími stonky; a *lavandula intermedia* neboli *lavandin*, která vznikla křížením levandule lékařské a širokolisté. Levandule lékařská je nejoblíbenější mezi voňavkáři, kteří z ní destilují sladký esenciální olej, avšak levandule širokolistá a lavandin jsou plodnější, a proto běžnější. Zpravidla se využívají při výrobě vůní do pracích prášků a jiných prostředků pro domácnost.

Levandule se vysazuje v dlouhých řadách na podzim a na jaře. Dozrává po třech až čtyřech letech. První květy se objevují na začátku června a koncem téhož měsíce se levandulová pole ukáží v celé své modré kráse.

Sklízí se od konce července do poloviny srpna, kdy se vzduch naplní její vůní. Levandulové květy se sbírají pomocí speciálních kombajnů od rána do večera. Když se sklídí, nechají se uschnout, pak se sváží do snopů a odvezou k destilaci, při níž se získává esenciální olej: ze 120 kg květů se získá 1 kg oleje.

Provence patří mezi největší pěstitele levandule. Nejvíce se pěstuje v oblasti Alpes-de-Haute-Provence (plateau de Valensole, Vallée de l'Asse), Vaucluse (plateau de Vaucluse,

plateau de Sault), Drôme (Les Baronnies) a údolí řeky Rhôny.

LEVANDULOVÉ TRASY

Projížďka levandulovými poli v Provincii na přelomu června a července patří k nezapomenutelným zážitkům. Jedna z nejkrásnějších oblastí se nachází kolem **Saultu**. V místní turistické kanceláři (tel. 04 90 64 01 21, www.saultenprovence.com) se informujte o šesti doporučených trasách levandulovým krajem. Rozhodně byste měli navštívit **La Ferme aux Lavandes** (rte. du Mont-Ventoux, tel. 04 90 61 13 08), kde si dokonce můžete vyrobit vlastní voňavku, a projít se po krátké stezce **Sentier des Lavandes** na jih od Saultu. Association des Routes de la Lavande (www.routes-lavande.com) uvádí na svých webových stránkách seznam míst v okolí Saultu, která stojí za to navštívit.

Většina destilérií je otevřena pro veřejnost, takže si můžete zblízka pro-

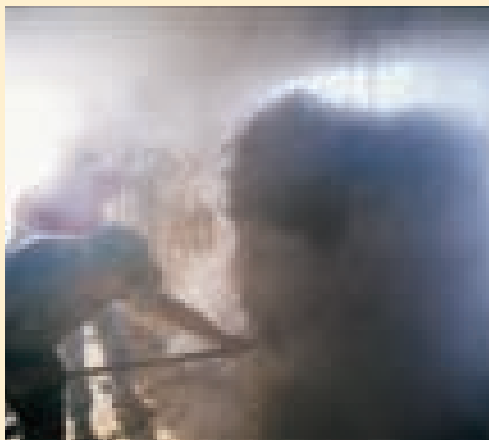
Nahoře vlevo: Římané používali levandulový olej při koupelích, vaření, čištění i jako voňavku podobně, jako jej využíváme dnes i my.
Vpravo: Destilování levandule tradičním způsobem
Dole: Rozlehlá levandulová pole kvetou v červnu a červenci.

hlédnout destilační proces. **Distillerie des Agnels** v Aptu (rte. de Buoux, tel. 04 90 74 34 60) nabízí prohlídky s průvodcem po celý rok.

Levandulových produktů využívá i několik místních lázní. Například **Établissement Thermal de Dignes-les-Bains** (rte. des Thermes, Digne-les-Bains, tel. 04 92 32 32 92) nabízí levandulové koupele.

Nakonec můžete navštívit **Musée de la Lavande** v Coustelletu (viz str. 79; rte. de Gordes, tel. 04 90 76 91 23, €€).

Seznam levandulových slavností najdete na str. 189. ■

Další zajímavá místa v provensálských Alpách

DIGNE-LES-BAINS

Na bulváru Gassendi v tomto příjemném lázeňském městě najdete jednu kavárnu vedle druhé. Rozhodně navštivte **Cathédrale Notre-Dame-du-Bourg** z 12. a 13. století, jejíž zdi zdobí části vybledlých fresek ze 14. a 15. století. Světově proslulá cestovatelka Alexandra David-Néelová se vydala na svoji první výpravu ve svých 15 letech v roce 1883 a cestovala téměř celý život. Dlouhou dobu strávila ve východní Asii a nakonec se usadila v Digne ve svém domě na jižním okraji města, který nazvala „Samten Dzong“ neboli „meditační zámek“. Dnes zde sídlí **Musée Alexandra David-Néel** (27 ave. *Maréchal Juin*, tel. 04 92 31 32 38), které je zasvěceno tibetskému umění a kultuře.

📍 188 C3 **Office de Tourisme** ☒ Place du Tampinet ☎ 04 92 36 62 62

ENTREVAUX

Entrevaux uchvátí své návštěvníky padacím mostem, vysokými, úzkými domy a malými náměstíčky. Přestože je zde několik obchodů a restaurací, město nepadlo za obětí turistické horečky. V 17. století na žádost Ludvíka XIV. Vauban (viz str. 156) opevnil město, které se tak stalo součástí obranné linie proti Savojsku (Itálie). Po úzké opevněné cestě s několika opevněnými branami se dostanete až k **citadele** nad městem (€).

📍 188 D2 **Office de Tourisme** ☒ Porte Royale ☎ 04 93 05 46 73

GRÉOUX-LES-BAINS

Toto lázeňské město měli v oblíbě již Římané pro jeho léčivé prameny. Dnes jsou zde známé lázně **Thermes de Gréoux-les-Bains** (rue *Eaux Chaudes*, tel. 08 26 46 81 81, *zavřeno leden, únor*). Více než 4 milióny litrů bublající sířičité vody denně plní lázeňské bazény z bílého mramoru. Léčí se zde především pacienti trpící revmatismem a artritidou. Většina obchodů se nachází na **rue Grande**, která prochází starým městem. Najdete zde také **Maison de Pauline** (47 rue Grande, o víkendech zavřeno, €), který byl postaven v roce 1827 a je upraven v provensálském stylu 19. století. Nad městem se tyčí **templářský hrad** z 12. století, který si můžete prohlédnout s průvodcem (*informace získáte v turistické kanceláři*). 📍 188 B2 **Office de**

Tourisme ☒ 5 ave. des Maronniers

☎ 04 92 78 01 08, www.greoux-les-bains.com

MANOSQUE

První, co upoutá vaši pozornost v tomto městě mezi Luberonem a divokou oblastí Haute-Provence, je moderní městská zástavba a průmyslové parky. Centrum města je však velmi malebné. Hlavní obchodní třídou je **rue Grande**. V domě číslo 14 se narodil provensálský spisovatel Jean Giono (1895–1970) a v domě číslo 21 sídlí pobočka provensálské firmy **Occitane**, která vyrábí kosmetiku. 📍 188 B2 **Office de Tourisme** ☒ Place du Dr. Joubert ☎ 04 92 72 16 00

MUSÉE DE PRÉHISTOIRE DE GORGES DU VERDON

Lidé žili v jeskyních nedaleko Quinsonu již ve starší době kamenné. Zůstaly zde po nich kamenná šídla, hliněné nádoby a mlýnské kameny i kosti kozorožce, koní a bobrů, které se staly základem sbírek tohoto skvělého muzea pravěku. Na velkých informačních panelech se dozvíte nejnovější informace a počítačově generované obrazy vám pomohou pochopit, jak tito pravěcí lidé žili. Je zde také zrekonstruovaná pravěká vesnice. Muzeum také nabízí prohlídku s průvodcem v nedaleké jeskyni **Grotte de la Baume Bonne**.

📍 188 B1 ☒ Rte. de Montmeyan ☎ 04 92 74 09 59, www.museeprehistoire.com 📍 zavřeno v úterý od září do června

SOSPEL

Toto malé, ospalé město leží na řece Bévéra a je bránou do údolí Roya. Prohlédněte si **Pont Vieux** (starý most) z 11. století. Jeho malá věž sloužila jako celnice na středověké solné cestě mezi pobřežím a Itálií. Dnes je zde turistická kancelář. Na náměstí place St-Michel stojí kostel **Église St-Michel**, který je krásným příkladem barokní architektury. Na zdech i na stropě jsou nádherné obrazy, namalované technikou *trompe l'oeil*, ale největší pýchou kostela je retabulum „Neposkrvněná Panna Maria“ z 16. století od François Bréi.

📍 189 E2 **Office de Tourisme** ☒ 19 ave. Jean Médecin ☎ 04 93 04 15 80, www.sospel-tourisme.com ■

Rady na cestu

Informace pro

cestovatele 204–209

Plánování cesty **204**

Jak se dostat

do Provence **204–205**

Místní doprava **204–206**

Praktické rady **206–209**

Významné události 210

Hotely a restaurace 211–226

Nákupy 227–230

Zábava 231–234

Další literatura 234

**Tradiční dopravní
prostředek**